

Økonomiministeriet

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg

19. september 2024

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 333 (alm. del) af 27. juni 2024

Spørgsmål

Vil ministeren, i forlængelse af svar på BEU alm. del – spørgsmål 290, skønne over antallet af personer, der kommer til at opleve en stigning contra et fald i indkomst som konsekvens af regeringens politik på kontanthjælpsområdet, hvor der både tages højde for de tre aftaler på kontanthjælpsområdet af den 13. oktober 2023 og afskaffelsen af det midlertidige børnetilskud? Tallene bedes opgjort i forhold til hhv. danske statsborgere, vestlige indvandrere og ikke-vestlige indvandrere.

Svar

I spørgsmålet henvises til svar på BEU alm. del spørgsmål 290, som indeholder en opgørelse over personer, der stiger eller falder i disponibel indkomst som følge af de tre kontanthjælpsaftaler af 13. oktober 2023. I svaret er virkningen af kontanthjælpsaftalerne opgjort i forhold til gældende regler på kontanthjælpsområdet (altså uden det midlertidige børnetilskud) i 2026 og 2045.

Det er lagt til grund for besvarelsen, at der efterspørges en opgørelse, der viser virkningen af kontanthjælpsaftalerne set i forhold til et scenarie, hvor både det eksisterende kontanthjælpssystem og det midlertidige børnetilskud var gældende.

Lov om midlertidigt børnetilskud til visse forsørgere blev i december 2019 vedtaget af den daværende S-regering og SF, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet. Tilskuddet blev første gang udbetalt i januar 2020 med tilbagevirkende kraft fra august 2019. Det midlertidige børnetilskud var et skattefrit børnetilskud til børnefamilier med børn under 15 år, hvor en eller begge forældre er berørt af kontanthjælpsloftet og/eller integrationsydelsen. Tilskuddet udgjorde 755 kr. (2024-priser) pr. måned pr. barn af ydelsesmodtagere på SHO-ydelse samt uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, 649 kr. pr. barn af enlige og 594 kr. pr. barn af øvrige personer i målgruppen. Derudover fik enlige forsørgere et supplerende tilskud på 700 kr. månedligt uafhængigt af antallet af børn. Tilskuddet var endvidere udformet således, at modtagerne

Økonomiministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K
Telefon 40 20 86 87
Mail oem@oem.dk

ikke kunne få mere i ydelse, end de havde mistet som følge af indførelsen af kontanthjælpsloftet eller integrationsydelsen. Det midlertidige børnetilskud blev udbetalt sidste gang i 1. kvartal 2023.

Der henvises i spørgsmålet til virkningen af følgende aftaler på kontanthjælpsområdet af 13. oktober 2023:

- Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst
- Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp
- Aftale om ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne

I besvarelsen indgår virkningen af *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* og *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*, som vurderes at have direkte virkning på de disponible indkomster. Fx indgår fritidstillægget som en del af den direkte virkning.

Det skal bemærkes, at der i opgørelsen ikke er indregnet virkningen af tilpasningstillægget gældende i 2025-2027, som isoleret set øger den disponible indkomst for de berørte. Hertil kommer, at der ikke er indregnet en virkning af øvrige elementer, såsom øget medicintilskud, afklaringsret, ferieret, som ikke indgår i opgørelsen af den disponible indkomst.

Med *Aftale om ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne* skærpes sammenhængen mellem ret og pligt ved at stille endnu tydeligere krav om, at man skal bidrage for sin ydelse. Arbejdspligten kommer til at gælde for alle personer, der ikke opfylder kravene om ophold i riget i mindst 9 ud af de seneste 10 år (opholdskrav) og fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år ud af de seneste 10 år (beskæftigelseskravet) i kontanthjælpssystemet, hvilket hovedsageligt skønnes at omfatte personer med ikke-vestlig herkomst. Alle personer, som er omfattet af arbejdspligten, skal i udgangspunktet bidrage op til 37 timer om ugen, for at de kan få deres fulde ydelse på mindstesats. Såfremt ydelsesmodtagere ikke lever op til indsatsen i arbejdspligten, fordi de har uretmæssigt fravær, vil de gå ned i ydelse som følge af sanktionering. Eventuelle virkninger af arbejdspligten indgår ikke i opgørelsen.

I overensstemmelse med de sædvanlige regneprincipper er der i opgørelsen indregnet de direkte virkninger, dvs. før adfærdsvirkninger, af aftalerne i forhold til gældende regler. Med *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* øges incitamentet til at tage småjobs, således at flere kontanthjælpsmodtagere vil øge deres indkomst gennem beskæftigelse, som konsekvens af det lempede indkomstfradrag. Den forventede adfærdsendring og tilhørende indkomststigning indgår ikke i opgørelsen.

Opgørelsen er baseret på oplysninger om personer, der modtager kontanthjælp i løbet af året, samt befolkningssammensætningen i 2019. Det skyldes, at 2019 er seneste år med fuldstændige og tilgængelige oplysninger om udbetaling af kontanthjælp på individniveau. 2026 er første hele år, hvor ændringerne er trådt i kraft. Der er korrigeret for, at andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke skønnes at være omfattet af beskæftigelseskravet, er mindre i 2026 end i 2019. Tilsvarende er det beregningsteknisk lagt til grund for opgørelsen, at alle i kontanthjælpssystemet ved gældende regler er omfattet af beskæftigelseskravet på lang sigt (2045). Det skal i øvrigt bemærkes, at opgørelsen ikke kan fortolkes som en prognose, idet der ikke er indregnet virkninger af ændringer i befolkningssammensætning og migrationsmønstre mv. i fremtidige år.

Da det midlertidige børnetilskud blev udbetalt første gang i 1. kvartal 2020, findes der ikke registeroplysninger over hvilke kontanthjælpsbørnefamilier, der modtog tilskuddet i 2019, og det har således været nødvendig at modelberegne udbetalingen af det midlertidige børnetilskud på baggrund af satser og loftreduktioner i kontanthjælpssystemet i 2019. Idet det midlertidige børnetilskud er modelberegnet vil usikkerheden forbundet med opgørelsen af de fordelingsmæssige konsekvenser øges en smule.

Som i besvarelsen af BEU alm. del spørgsmål 290 tages der udgangspunkt i ændringer i familiernes samlede årlige disponible indkomst som følge af ændringerne i kontanthjælpssystemet. Da personer kan modtage kontanthjælpsydelse i en kortere periode eller skifte mellem ydelsestyper, vil opgørelsen omfatte indkomståndringer for personer, der ikke modtager kontanthjælp hele året. Eksempelvis indgår kontanthjælpsmodtagere, der befinder sig i kontanthjælpssystemet i en enkelt måned. Antallet af berørte personer, der indgår i opgørelsen, overstiger derfor antallet af berørte *helårs* kontanthjælpsmodtagere.

Det bemærkes, at der vil være en betydelig variation i ændringen i disponibel indkomst for familier i grupperne, der går op eller ned i disponibel indkomst (dvs. familier med en skønnet indkomståndring over +/- 25 kr. pr. måned). Eksempelvis vil mange kontanthjælpsmodtagere opleve en væsentlig nedgang i ydelsen med *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*, hvoraf ca. 90 pct. skønnes at have ikke-vestlig herkomst.

I 2026 er 39 pct. af danskere i kontanthjælpsfamilier i en familie med en højere disponibel indkomst, mens 47 pct. oplever et fald i familiens disponible indkomst, når der tages udgangspunkt i et kontanthjælpssystem med midlertidigt børnetilskud, *jf. tabel 1*. Til sammenligning er 28 pct. af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i kontanthjælpsfamilier i en familie med højere disponibel indkomst i 2026, mens 60 pct. er i en familie med lavere indkomst.

Table 1 Personer i familier, som stiger eller falder i årlig disponibel indkomst som følge af kontanthjælpsaftalerne set i forhold til et kontanthjælpssystem med midlertidigt børnetilskud, opdelt på herkomst

2026	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	88.100	26.600	72.700
Vestlige indvandrere og efterkommere	3.800	1.000	3.500
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	53.400	10.300	25.300
Alle	145.200	37.900	101.500
Andel, pct.			
Dansk	47	14	39
Vestlige indvandrere og efterkommere	46	12	42
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	60	12	28
Alle	51	13	36
2045			
	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	86.700	27.200	73.400
Vestlige indvandrere og efterkommere	3.700	1.100	3.600
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	43.700	12.900	32.400
Alle	134.100	41.200	109.400
Andel, pct.			
Dansk	46	15	39
Vestlige indvandrere og efterkommere	44	13	43
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	49	15	36
Alle	47	14	38

Anm.: Familier med en uændret disponibel indkomst udgør familier med en ændring i årlig disponibel indkomst på mindre en +/- 25 kr. pr. måned i 2024-priser. Der er korrigeret for andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke er omfattet af beskæftigelseskravet, således at andelen i gruppen i 2026 og 2045 svarer til Beskæftigelsesministeriets skøn. Der er ikke taget højde for udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere frem mod 2045.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

En større andel af personerne med ikke-vestlig baggrund i kontanthjælpsfamilier skønnes at være i en familie, der går op i indkomst i 2045 end i 2026. Det skal ses i lyset af, at alle indvandrere allerede ved gældende regler skønnes at være omfattet af beskæftigelseskravet i 2045.

Table 2 viser virkningen på de *personlige* disponible indkomster blandt kontanthjælpsmodtagere. Overordnet set er andelen med lavere og højere disponibel indkomst inden for herkomstgrupperne ikke væsentligt forskellige fra table 1.

Tabel 2 Kontanthjælpsmodtagere, som stiger eller falder i personlig disponibel indkomst som følge af kontanthjælpsaftalerne set i forhold til et kontanthjælpsystem med midlertidigt børnetilskud, opdelt på herkomst

2026	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	39.700	5.900	32.900
Vestlige indvandrere og efterkommere	1.700	300	1.400
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	19.000	5.400	7.600
Alle	60.600	11.700	42.300
Andel, pct.			
Dansk	51	8	42
Vestlige indvandrere og efterkommere	49	10	42
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	59	17	24
Alle	53	10	37
2045			
2045	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	39.000	6.400	33.100
Vestlige indvandrere og efterkommere	1.600	400	1.500
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	13.800	7.900	10.200
Alle	54.700	14.800	45.100
Andel, pct.			
Dansk	50	8	42
Vestlige indvandrere og efterkommere	47	11	42
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	43	25	32
Alle	48	13	39

Anm.: Personer med en uændret personlig disponibel indkomst udgøres af personer med en ændring i personlig disponibel indkomst på mindre en +/- 25 kr. pr. måned i 2024-priser. Der er korrigeret for andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke er omfattet af beskæftigelseskravet, således at andelen i gruppen i 2026 og 2045 svarer til Beskæftigelsesministeriets skøn. Der er ikke taget højde for udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere frem mod 2045.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det skal desuden bemærkes, at der i opgørelsen i tabel 2 tages udgangspunkt i oplysninger om kontanthjælpsmodtagere i november 2019. Den opgjorte virkning af kontanthjælpsaftalerne vurderes at være sammenlignelig med virkningen for *helårs* kontanthjælpsmodtagere.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister